

สมพานรศรีมี พรหมโสภกา. การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2560.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ
การจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง
ของรูปแบบที่ศึกษา วิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณในระยะแรกเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
จากตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 52 คน และครูผู้สอน จำนวน 312 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลาย
ขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพระยะที่สอง เก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และ
ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
สถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปรการวิจัย ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 และแบบสอบถามที่ใช้ในการวัดตัวแปรสังเกตได้
แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่น ตั้งแต่ 0.769 - 0.973 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติการบรรยายสหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์เชิงสาเหตุพระระดับด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเอ็มพลัส
และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการจัดการทุนทางปัญญาคือ 1) ทุนมนุษย์ ประกอบด้วย สมรรถนะ แรงจูงใจและทัศนคติ
2) ทุนโครงสร้างและองค์การ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมสถานศึกษา การบริหารจัดการและการทำงานเป็นทีม
และ 3) ทุนความสัมพันธ์ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจและความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ
องค์ประกอบของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดองค์ประกอบ การจัดการกระทำข้อมูล
การจัดเก็บความรู้ และผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยระดับบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาทางตรงและทางอ้อมคือ
การจัดการความรู้ ทุนโครงสร้างและองค์การ และทุนความสัมพันธ์ และ 2) ปัจจัยระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
สถานศึกษาทางตรงทางอ้อมคือ การบริหารจัดการทรัพยากร การกระจายอำนาจทางการศึกษาและการบริหารโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานและความเป็นเลิศของสถานศึกษา และ 2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์
เชิงสาเหตุของการจัดการทุนทางปัญญา การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า $\chi^2 = 386.753$, $df = 344$, $p = 0.055$,
 $\chi^2/df = 1.124$, $CFI = 0.994$, $TLI = 0.991$, $RMSEA = 0.020$, $SRMR_w = 0.017$, $SRMR_b = 0.090$ เมื่อพิจารณา
ในระดับบุคคล พบว่าประสิทธิผลสถานศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการจัดการ
ความรู้ ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลสถานศึกษาได้ร้อยละ 87.20 และในระดับโรงเรียน พบว่า
ประสิทธิผลสถานศึกษาได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการบริหารจัดการทรัพยากร
ซึ่งสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลสถานศึกษาได้ร้อยละ 75.50

คำสำคัญ: การจัดการทุนทางปัญญา, การจัดการความรู้, ประสิทธิผลสถานศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม



รองศาสตราจารย์ ดร. นงกhot
2560

Sompanratsamee Promsopa. The Development of Causal Relationship Model on the Elements of Intellectual Capital Management and Knowledge Management Affecting to Effectiveness of Educational Institutions under Office of Basic Education. Doctor Dissertation in Educational Research and Evaluation, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2017


ABSTRACT


The purposes of this research were to 1. study elements and develop the causal relationship model of intellectual Capital Management and Knowledge Management affecting educational institutions, and 2. verify the consistency of the proposed model with the qualitative data on the effectiveness of the educational institutions. The research employed mixed methods in collecting data. Data were collected quantitatively from 52 administrators and 312 teachers sampling by stratified random sampling. Qualitative data were collected from focus group of four educational institute administrators and five teachers selected by simple random sampling. Research materials were administrator and teacher questionnaires, a 5-rating scale with the Index of Item-Objective Congruence at 0.60 - 1.00, and variable confidence at 0.769 - 0.973. Statistical analysis included Pearson's Correlation Coefficient and Mplus to analyze data correlation, confirmatory factor analysis and multi-level causal analysis. Content analysis was used to analyze the qualitative data.


The research findings were as follows:

1. The elements of intellectual capital consisted of 1) human capital included competency, motivation, and attitude, 2) capital structure and organization included leadership, organizational culture, administration and management, and teamwork, 3) capital relationship included participation, satisfaction, and stakeholder relations. And the element of knowledge management included goals determination, elements determination, data management, and knowledge storage. And results on model development showed 1) human capital elements that affected organization effectiveness as direct and indirect variables were knowledge management, organizational structure, and capital relationship, and 2) elements at school level affecting organizational effectiveness were resource management, educational decentralization, school-based management, and school excellence. And 2. Indicated the causal relationship model was consistent with the empirical data $\chi^2=386.753$, $df = 344$, $p = 0.055$, $\chi^2/df = 1.124$, $CFI = 0.994$, $TLI = 0.991$, $RMSEA = 0.020$, $SRMR_w = 0.017$, $SRMR_b = 0.090$. The analysis of variance at the individual level had direct influence on the organizational effectiveness statistically significant at .01 resulting from knowledge management element at 87.20 percent. And at school level found direct influence on the organization effectiveness statistically significant at .01 resulting from the resource management element at 75.50 percent.

Keywords: Intellectual Capital Management, Knowledge Management
Educational Institution Effectiveness


..... (Assoc. Prof. Dr. Jumlong Vongprasert) Dissertation Advisor, Chairman


..... (Dr. Narongrith Intanam) Dissertation Advisor


จ.ดร. วิไลวรรณ พนมสีไหม

25 พ.ย. 2560

